

**ПУ „Паисий Хилендарски“ • Юридически факултет • Катедра
„Теория и история на правото“**

КОНСПЕКТ

**за провеждане на изпит по специалността /докторантски минимум/
в докторска програма „Теория на държавата и правото“**

I. Теория на правото и методология на правото

1. Понятие за наука в правото. Обект, предмет, подход и метод на юридическата наука.
2. Същност, характеристика и параметри на юридическото изследване. Понятие за юридически метод.
3. Теорията на правото и историческият подход.
4. Теорията на правото и философският подход.
5. Теорията на правото и социологическият подход.
6. Теорията на правото и правнодогматичният подход.

II. Основни направления в правната теория през 19 и 20 в. и ролята на техните представители

7. Джон Остин, Джеръми Бентъм и класическият правен позитивизъм от 19 в.
8. Оливър Уендел Холмс Мл. и американският правен реализъм от началото на 20 в.
9. Евгений Пашуканис, Андрей Вишински, Сергей Алексеев и съветската социалистическа теория на държавата и правото през 20 в.
10. Ханс Келзен и логическият нормативизъм от първата половина на 20 в.
11. Хърбърт Харт и „мекият позитивизъм“ от втората половина на 20 в.
12. Роналд Дуоркин и херменевтичната теория на правото от втората половина на 20 в.
13. Джоузеф Раз и „твърдият позитивизъм“ от последната четвърт на 20 в.
14. Густав Радбрух, Лон Фулър, Джон Финис и естественоправната теория през 20 в.
15. Цеко Торбов, Венелин Ганев и българската теория на правото през 20 в.

III. Теория на държавата и политическа философия

16. Понятие за политическа философия – възникване, развитие, основни направления и основни представители.

17. Теорията на държавата като дял на политическата философия и като юридическа дисциплина – обща характеристика, възникване и развитие.

18. Общата теория на държавата в България – развитие, специфики и основни представители.

Учебни курсове:

1. На български език

Ташев, Р. Обща теория на правото. Основни правни понятия (четвърто преработено и допълнено издание), С., 2010.

Вълчев, Д. Лекции по Обща теория на правото. Част I. С., 2016 и Част II. С., 2019.

Вълчев, Д. Лекции по Обща теория на държавата. Част I. С., 2013.

Владикин Л., Общо учение за държавата. С., 1992.

Дачев Л., Учение за държавата, С., 2001.

Дюги Л., Каре дьо Малберг, Г. Йелинек, Общо учение за държавата (Съставител и редакция Ст. Баламезов). С., 1993.

Бержел, Ж. Л. Обща теория на правото. С., 1993.

Колев, Т. Теория на правото. С., 2015.

Бойчев, Г. Курс по обща теория на правото. С., 2010.

Ганев, В. Курс по Обща теория на правото. Увод. Методология на правото. С., 2003.

Ганев, В. Учебник по обща теория на правото. Част I (Юридически факти и правни последици). Том II (Правни субекти). С., 1990.

Торбов, Ц. Обща теория на правото, С., 2002.

Торбов, Ц. История и теория на правото. С., 1992

Алексеев, С. С. Обща теория на правото. Том 1-2. С., 1984.

2. На чужд език

Wacks, R. Understanding Jurisprudence: An Introduction to Legal Theory. Oxford, 2021.

Vix, Br. Jurisprudence: Theory and Context. L., 1996.

Kelsen, H. General Theory of Law and State. N. Y., 1945.

Мелехин, А. В. Общая теория государства и права. М., 2007.

Монографии, студии и статии:

1. На български език

- Бойчев, Г.* Юридическа отговорност, С., 1995.
- Близнашки, Г.* Формата на държавата. С., 2009.
- Вълчев, Д.* От апология на правната норма към теория на правния ред, С., 2003.
- Вълчев, Д.* Валидност и легитимност в правото. С., 2012.
- Георгиев, В.* Публични правоотношения. С., 1998.
- Гройсман, С.* Право и морал. Проблемът за валидността в прочита на съвременния правен позитивизъм. С., 2017.
- Гройсман, С.* Право и власт. От неограничената държава до постмодерното върховенство на правата. С., 2021.
- Дачев, Л.* Юридически дискурс. С., 2004.
- Дуоркин, Р.* Да се отнасяме към правата сериозно, С., 2003.
- Кели, Дж.* Кратка история на Западната теория на правото, С., 1998.
- Келзен, Х.* Чистото учение за правото. С., 1995.
- Колев, Т.* Теория на правотворческата дейност, С., 2006.
- Колев, Т.* Теория на правораздавателната дейност (т. 1-6). С., 2010-2013.
- Лозано, М.* Големите юридически системи. Въведение в европейското и извъневропейското право. С., 2018.
- Милкова, Д.* Юридическа техника, С., 2002.
- Михайлова, М.* Правото – воля, субективно, нормативно, социално. С., 1993.
- Михайлова, М.* Правото в Стария завет. С., 2006.
- Михайлова, М.* Правото в неговата цялост. С., 2013.
- Начев, Д.* За понятието „злоупотреба с право”. В: Научни трудове на Института за държавата и правото. С., 2013.
- Неновски, Н.* Приемствеността в правото. С., 1975.
- Неновски, Н.* Единство и взаимодействие на държавата и правото. С., 1980.
- Неновски, Н.* Конституцията: актуални въпроси на теорията и практиката, С., 2002.
- Радев, Д.* Теория на правораздаването. С., 2006.
- Раз, Дж.* Понятието за правна система, С., 2005.
- Стоилов, Я.* Институционност и ефективност на социалните норми. – Годишник на СУ, ЮФ. Т. 79, кн. 2. С., 1989.
- Стоилов, Я.* Къде е границата между правото и политиката? – Юридически свят, 2004, №1.
- Стоилов, Я.* Правните принципи: теория и приложение. С., 2018.

Стоилов, Я. Класически и съвременни концептуални граници в теорията на правото. В: Право и граници. С., 2018.

Стоилов, Я. Йерархия и конкуренция между съвременните правни системи. – В: Quo Vadis, Justitia, С., 2020.

Стоилов, Я. Държавната власт: правно-политически разграничения и съотношения. С. 2001.

Субективните права (германски визии). Съст. Ст. Йотов. С., 2016.

Ташев, Р. Тълкуването в правото. С., 2001.

Ташев, Р. Теория за правната система. С., 2006.

Торбов, Ц. Основният принцип на правото. Право и справедливост. С., 1992.

Тропер, М. За една юридическа теория на държавата, С., 1998.

Фукуяма, Ф. Произход на политическия ред. С., 2014.

Хабермас, Ю. Морал, право и демокрация. С., 1999.

Хайек, Фр. Право, законодателство и свобода, Т. I-III. С., 1996.

Ханев, Д. Субективно право и правна свобода. Пловдив. 2021.

Ханев, Д. Юридическото обосноваване. Пловдив, 2025.

Чернева, Б. Юридическо задължение. С., 2019.

Чернева, Б. Юридическо задължение. Юриспруденция и легиспруденция - Институционалният контекст на правото. С., 2020.

2. На чужд език

A Treatise of Legal Philosophy and General Jurisprudence. Vol. 1-12. Springer, 2005-2016.

Dworkin, R. Law's Empire. NY, 1986.

Hart, H. The Concept of Law. Second ed. Oxford, 1994.

Finnis, J. Natural Law and Natural Rights. Second ed. Oxford, 2011.

Fuller, L. The Morality of Law, 1964

Pound R. Jurisprudence. Vol. 1-5. NY. West Publishing, 1959.

Vincent, A. Theories of the State. Blackwell, 1991.

David, R. Major Legal Systems in the World Today: An Introduction to the Comparative Study of Law. Simon and Shuster, 1978.